

DELE AF FORMUERET – REEKSAMEN 2022**Opgave nr. 1**

Alf Arildsen ejede firmaet »Arildsens Animal Food« med ca. 60 ansatte. Åbningstiderne var fra kl. 9-17 på hverdage som sædvanligt i branchen. Den 28. juni 2021 opsagde Arildsen en af sine sælgere, Benny Brix, til fratrædelse den 30. september 2021 begrundet i omsætningsnedgang. Brix havde kun været ansat hos Arildsen i et halvt år.

Brix mente ikke, at han som følge af opsigelsen ville få en fair chance for at bevise sine evner som sælger, da det meste af opsigelsesperioden lå hen over sommerferien. For at få Arildsen til at omgøre afskedigelsen lagde Brix derfor en plan om fortsat at optræde som sælger hos Arildsen i de første to weekender i oktober, hvor chancen for at sælge var bedre. Den 29. juni anskaffede Brix sig 250 stk. nye visitkort i samme kvalitet som dem, han i forvejen havde fået udleveret af Arildsen, men påtrykt Brix' private mobilnummer i stedet for hans arbejdsmobilnummer. Endnu samme dag fik Brix fremstillet en kopi af sin adgangsnøgle til Arildsens forretningslokaler.

På sin sidste arbejdsdag, den 30. september, afleverede Brix sin oprindelige adgangsnøgle. Brix blev også bedt om at aflevere sine gamle visitkort, hvoraf han stadig havde ca. 200 stk. Brix lod navneskiltet uden for sit kontor blive hængende. Han vidste, det ville blive fjernet, men han havde i hemmelighed købt et nyt magen til.

Brix gik herefter i gang med at ringe til både tidligere og mulige, nye kunder. Han fik en aftale i stand om, at Carl Cold, der var en kendt fjerkræ- og svineproducent, skulle kigge forbi på »Brix' kontor« lørdag den 2. oktober. Cold undrede sig over mødetidspunktet, men Brix henviste til, at det pga. travlhed var den eneste mulighed.

Brix låste sig ind ved hjælp af sin nøglekopi, og han og Cold mødtes på Brix' gamle kontor som aftalt. Brix havde inden da hængt sit nylig indkøbte navneskilt på døren. Efter nogen forhandling skrev Brix og Cold under på en kontrakt om Colds køb af 10.000 sække hønsefoder a 20 kg for en pris af 300.000 kr. fra »Arildsens Animal Food«. Listepriisen var 330.000 kr., men Brix havde – i overensstemmelse med sandheden – forklaret Cold, at der var branchesædvane for, at en ansat sælger kunne

give 10 % i rabat. Ved afslutningen af mødet gav Brix sit visitkort til Cold med bemærkningen, at Cold endelig skulle ringe, hvis han manglede noget.

Da Brix forlod kontoret, glemte han at fjerne visitkortene og navneskiltet, som Arildsen opdagede mandag den 4. oktober. Arildsen ringede straks og udspurgte Brix herom. Brix forklarede, *at* han havde fundet hoveddøren ulåst, *at* han kun ønskede at bevise sine salgsevner, *og at* han havde mødtes med Carl Cold på kontoret og regnede med »at kontakte Cold igen«. Brix nævnte derimod ikke, at han allerede havde indgået en aftale med Cold. Da Arildsen forlangte, at Brix holdt op med sine »julelege«, nægtede Brix at bøje sig. Arildsen truede herefter med at kontakte politiet og afbrød samtalen. Arildsen, der før havde haft problemer med, at hoveddøren var efterladt ulåst, indskærpede straks over for alle sine ansatte, at »sidste mand« skulle låse efter sig.

Fredag den 8. oktober indgik Brix og Cold endnu en aftale – denne gang telefonisk – om Colds køb af 300 tons svinefoder til en samlet pris af 1.800.000 kr. Listepriisen var 2.000.000 kr. Brix og Cold bekræftede aftalen pr. sms samme dag.

Lørdag den 9. oktober indfandt Brix sig igen på sit gamle kontor, hvor han havde tilsagt lakseopdrætter Didrik Damm til møde. De indgik en skriftlig aftale om Damms køb af 10 tons laksefoder til 100.000 kr., svarende til listepriisen. Damm betingede dog handlen af, at den store vase, som stod i hjørnet af Brix' kontor, medfulgte for en ekstra betaling på 5.000 kr. Damm anslog – med rette – at vassen var 15.000 kr. værd.

Mandag den 11. oktober kom alle aftaler for dagens lys. Arildsen gjorde *principalt* gældende, at Cold og Damm var bundet af aftalerne til listepriiserne, idet Brix, der var afskediget, naturligvis hverken havde stillingsfuldmagt til at give rabatter eller til at lade en handel betinge af medsalg af en tilfældig vase på et kontor. *Subsidiært* gjorde Arildsen gældende, at han overhovedet ikke var bundet af nogen af aftalerne. Cold ønskede at gøre de to aftaler gældende mod Arildsen »i videst muligt omfang«, men uden at gå ind på at betale listepriiserne. Damm gjorde gældende, at Arildsen måtte være bundet af den aftale, Brix havde indgået med Damm, således at Damm mod betaling af 105.000 kr. fik ret til både laksefoder og vase fra Arildsen.

Hvorledes er retsstillingen mellem Arildsen og Cold samt mellem Arildsen og Damm?

Løsningseksempel til opgave nr. 1

1. Er Arildsen bundet over for Cold vedrørende de 10.000 sække hønsefoder?

Brix har haft en stillingsfuldmagt som »sælger« i Arildsens virksomhed, jf. AFTL § 10, stk. 2. Denne stillingsfuldmagt er ophørt den 30. september 2021, idet Brix pr. denne dato er »fjernet« fra stillingen, jf. AFTL § 15. Som udgangspunkt kan Brix derfor ikke forpligte Arildsen efter den 30. september 2021.

Den omstændighed, at Cold har føje til at tro, at Brix fortsat har stillingsfuldmagt, er ikke tilstrækkelig til at statuere, at Brix har en adfærdsfuldmagt til at forpligte Arildsen som sket. Det er i det foreliggende tilfælde ikke fuldmagtsgiverens – Arildsens – adfærd, der udgør grundlaget for Colds beføjede antagelse af, at Brix har (stillings)fuldmagt. Det er kun Brix' egne handlinger – medbringelse af privat fremstillede visitkort, udfærdigelse af en nøglekopi og opsætning af et navneskilt på døren – der giver Cold føje til at tro, at Brix har fuldmagt. Arildsen har ikke tolereret nogen adfærd fra Brix' side og har heller ikke forholdt sig passiv i nogen relevant henseende. Arildsen har ikke kunnet gardere sig imod, at Brix fik trykt visitkort eller lavet nøglekopi og navneskilt.

Arildsen har ikke nogen anledning til at reklamere over for Cold, da Arildsen hverken ved eller bør vide, at Brix har indgået en aftale med Cold. Det ville naturligvis have været forsigtigst af Arildsen at rette henvendelse til Cold, men der kan ikke blive tale om at anse Arildsen for bundet i denne situation, hvor han hverken har viden eller burde-viden om Brix' aftale med Cold, og hvor det rette forhold kommer for dagens lys under 10 dage senere.

Arildsen er derfor ikke bundet som følge af Brix' handlinger som "fuldmægtig". Omvendt kan Arildsen naturligvis ikke hævde, at Cold skulle være bundet af aftalerne uden den rabat, som Brix har indrømmet Cold. Der er tale om én samlet aftale, og rabatten udgør en integreret del af denne aftale.

Konklusion: Arildsen er ikke bundet af aftalen vedrørende de 10.000 sække hønsefoder.

2. Er Arildsen bundet over for Cold vedrørende de 300 tons svinefoder?

Som anført ovenfor under punkt 1 har Brix haft en stillingsfuldmagt som »sælger« i Arildsens virksomhed, jf. AFTL § 10, stk. 2. Denne stillingsfuldmagt er ophørt den 30. september 2021, idet Brix pr. denne dato er »fjernet« fra stillingen, jf. AFTL § 15. Som udgangspunkt kan Brix derfor ikke forpligte Arildsen efter den 30. september 2021.

Til forskel fra situationen omtalt ovenfor under punkt 1 beror Colds føje til at antage, at Brix har fuldmagt, nu ikke længere udelukkende på fuldmægtigens – Brix' – egne handlinger, men også på Arildsens adfærd. Spørgsmålet er, om Arildsen har gjort tilstrækkeligt for at forhindre, at Brix igen optræder som hans fuldmægtig, eller om Arildsen har forholdt sig passiv på en måde, der er egnet til at medføre forpligtelsesvirkning. Svaret er, at Arildsen mandag den 4. oktober er klar over, at Brix igen kan finde på at udgive sig for stadig at være ansat hos Arildsen, idet Brix nægtede at love at holde op med sine »julelege«. Brix har endog udtalt, at han regnede med »at kontakte Cold igen«. Arildsen kan ikke vide sig sikker på, at hans trussel om politianmeldelse har den fornødne virkning, og Arildsen kunne ved direkte henvendelse

til Cold have forhindret, at denne fortsat kunne have en beføjet tro på, at Brix stadig havde en stillingsfuldmagt som ansat hos Arildsen.

Arildsen er derfor bundet af Brix' anden aftale med Cold, *som om* Brix stadig havde haft stillingsfuldmagt som sælger. Da Brix har holdt sig inden for den sædvanemæssige rabat på 10 % og dermed inden for de rammer, der ville gælde for en stillingsfuldmagt, er Arildsen således bundet. Resultatet kan støttes ikke blot på reglerne om adfærdsfuldmagt, men også på bestemmelsen i AFTL § 19.

Konklusion: Arildsen er bundet af aftalen vedrørende de 300 tons svinefoder.

3. Er Arildsen bundet over for Damm vedrørende de 10 tons laksefoder og vasen på kontoret?

Som anført ovenfor under punkt 1 har Brix haft en stillingsfuldmagt som »sælger« i Arildsens virksomhed, jf. AFTL § 10, stk. 2. Denne stillingsfuldmagt er ophørt den 30. september 2021, idet Brix pr. denne dato er »fjernet« fra stillingen, jf. AFTL § 15. Som udgangspunkt kan Brix derfor ikke forpligte Arildsen efter den 30. september 2021.

Selv om Arildsen mandag den 4. oktober er klar over, at Brix igen kan finde på at udgive sig for stadig at være ansat hos Arildsen, er Arildsen ikke forpligtet til at gøre alverden bekendt hermed. Arildsen har lov at håbe på, at hans trussel om at gå til politiet vil få Brix til at opgive sine planer. Arildsen, der tror, at Brix har skaffet sig adgang via en ulåst hoveddør, har endvidere over for alle sine ansatte indskærpet, at »sidste mand« skal låse efter sig. I øvrigt har Arildsen ikke nogen reel mulighed for at kommunikere risikoen for Brix' fortsatte optræden som Arildsens stillingsfuldmægtig til alverden: Der er intet fuldmagtsdokument, han kan lade mortificere, jf. AFTL § 17, og der er ingen bestemt tredjemand, han kan give meddelelse til, jf. AFTL § 19.

Da der således ikke foreligger nogen adfærdsfuldmagt, er Arildsen ikke bundet over for Damm.

(Selv hvis der i princippet havde foreligget en adfærdsfuldmagt, ville Arildsen alligevel ikke være bundet over for Damm, da Brix er gået uden for rammerne af den fuldmagt, der ville have været forbundet med hans stilling, ved at sælge en vase, der står på kontoret).

Arildsen kan naturligvis ikke »botanisere i« aftalen indgået mellem Brix og Damm og hævde, at Damm er bundet vedrørende laksefoderet, men afskåret fra at kunne kræve vasen. Det fremgår af opgaveteksten, at Damm har betinget købet af laksefoderet af, at han også fik vasen. Der er således ikke tale om to uafhængige aftaler, men om én samlet aftale, og Arildsen må derfor vælge mellem, om han vil godkende hele aftalen, eller om han vil lade den falde, jf. AFTL § 25, stk. 1.

Konklusion: Arildsen er ikke bundet af aftalen vedrørende de 10 tons laksefoder og vasen på kontoret.

Litteratur (pensum): *Lennart Lyngge Andersen og Palle Bo Madsen: Aftaler og mellemmænd*, 7. udg. (2017) s. 67, s. 288 f., s. 289 ff., s. 300 ff. og s. 305 f.

Opgave nr. 2

Bent Bentsen ejede et større rådgivningsfirma. Mandag den 25. april 2022 skulle Bent have besøg af en kunde, som han havde lovet at hente i lufthavnen kl. 12. På grund af et andet møde, som varede længere, end Bent havde kalkuleret med, måtte Bent indse, at han ikke selv kunne nå at hente kunden. Bent ringede derfor kl. 10.30 til sin 20-årige søn, Anders, som ofte udførte småopgaver for Bents firma, og spurgte, om Anders for 500 kr. ville påtage sig den opgave at hente kunden i Bents private Volvo. Anders, som tænkte, at han godt kunne bruge 500 kr., og at han nok kunne nå det inden sin forelæsning på universitetet, indvilligede straks. Bent og Anders aftalte, at Anders hentede Bents bil kl. 11.

På køreturen til lufthavnen blev Anders et øjeblik distraheret af nogle dyr, der gik på en mark, med den følge, at han kom over i den modsatte kørebaneland, hvor han stødte sammen med en Toyota. Toyotaen var ejet af Carl Carlsen, som selv førte bilen.

Ved sammenstødet blev Bents Volvo påført en skade, som beløb sig til 22.000 kr. Bents Volvo var ansvarsforsikret i forsikringsselskabet Helsikring.

Carls Toyota fik ved sammenstødet en skade, som beløb sig til 24.000 kr. Carls Toyota var ansvars- og kaskoforsikret i forsikringsselskabet Totalsikring med en selvrisiko på 8.000 kr. på kaskoforsikringen.

Carl pådrog sig desuden ved sammenstødet en hjernerystelse. Hjernerystelsen skyldtes, at Carl ikke havde benyttet sikkerhedsselen og derfor ved sammenstødet havde slået hovedet i rattet. Carl skulle holde sig helt i ro og blev sygemeldt i 4 uger. Carl fik ikke løn under sit sygefravær, hvilket resulterede i et løntab på 30.000 kr. Carls arbejdsgiver Daniel Danielsen havde som følge af Carls fravær fra arbejdet ubestridt lidt et tab på 25.000 kr., idet han havde måttet give afkald på en ordre, som ikke kunne udføres uden Carls medvirken.

Hvorledes er den erstatnings- og forsikringsretlige stilling?

Der skal ikke tages stilling til den beløbsmæssige opgørelse af eventuelle personskadeerstatnings- og godtgørelseskrav.

Løsningseksempel til opgave nr. 2

1. Skaden på Bents Volvo (22.000 kr.)

Da der er tale om en tingsskade, som er forvoldt ved sammenstød mellem to motordrevne køretøjer, afgøres det efter FL § 103, stk. 2, »under hensyn til de foreliggende omstændigheder, om og med hvor stort et beløb erstatning bør ydes« (Lærebogen s. 246 f.). Den skadelidte Bent har ikke selv begået en fejl, men Anders, som fører bilen for Bent, bærer hovedskylden for ulykken, og ved vurderingen efter FL § 103, stk. 2, sker der (passiv) identifikation mellem Bent og Anders (Lærebogen s. 478). Bent kan derfor ikke rette et erstatningskrav mod Carls ansvarsforsikringsselskab Totalsikring.

Anders, der et øjeblik lod sig distrahere, har forvoldt skaden på bilen ved culpøs adfærd (Lærebogen s. 96 ff.). Da Bent har bedt Anders om at udføre en arbejdsopgave (afhentning af en kunde i lufthavnen), som Anders tilmed aflønnes for at udføre, foreligger der et DL 3-19-2-forhold mellem Bent og Anders (Lærebogen s. 163). Anders har dermed ved culpøs adfærd forvoldt en skade på en ting, som tilhører arbejdsgiveren Bent. Da skaden skete ved, at Anders »et øjeblik« lod sig distrahere, har han udvist simpel uagtsomhed. Da Anders kun har udvist simpel uagtsomhed, og da han indtager en underordnet ad hoc-stilling, må hans ansvar antages at bortfalde, jf. EAL § 23, stk. 3, jf. stk. 1 (Lærebogen s. 178 f.).

Bent må således selv bære tabet.

2. Skaden på Carls Toyota (24.000 kr.)

2.1. Den forsikringsdækkede del (16.000 kr.)

Carls kaskoforsikring i forsikringsselskabet Totalsikring dækker skaden med 16.000 kr. Spørgsmålet er herefter, om Totalsikring har regres til en evt. ansvarlig skadevolder, jf. EAL § 22, stk. 1 (Lærebogen s. 516).

Som nævnt ovenfor under pkt. 1 finder FL § 103, stk. 2, anvendelse, da der er tale om tingsskade ved sammenstød mellem to motordrevne køretøjer. Da Carl er uden skyld i uheldet, har Totalsikring fuld regres mod Bents ansvarsforsikring i forsikringsselskabet Helsikring, jf. EAL § 22, stk. 1, jf. § 21, nr. 1 (hvorefter EAL § 19 ikke finder anvendelse), og FL § 103, stk. 2, og § 108, stk. 1 (Lærebogen s. 246, 248 og 515).

2.2. Den ikke-forsikringsdækkede del af skaden (8.000 kr.)

Carl kan rette sit erstatningskrav for den ikke-forsikringsdækkede del af skaden direkte mod Bents ansvarsforsikring i forsikringsselskabet Helsikring, jf. FL § 103, stk. 2, og § 108, stk. 1 (Lærebogen s. 246 og 248).

3. Personskaden på Carl

Carl, som på grund af hjernerystelsen er sygemeldt uden løn i 4 uger, er berettiget til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, jf. EAL § 2, samt godtgørelse for svie og smerte, jf. EAL § 3 (Lærebogen s. 380 ff. og 388 f.).

Personskaden er sket ved sammenstød mellem to motordrevne køretøjer, og derfor finder FL § 103, stk. 1, jf. § 101, stk. 1 og 2, anvendelse. Carl kan kræve erstatning og

godtgørelse for sin personskade hos Bents ansvarsforsikringsselskab Helsikring, jf. FL § 103, stk. 1, jf. § 101, stk. 1, og § 108, stk. 1 (Lærebogen s. 244 ff. og 248).

Selv om Carl undlod at benytte sikkerhedssele, skal hans godtgørelses- og erstatningskrav ikke nedsættes efter FL § 103, stk. 1, jf. § 101, stk. 2 (Lærebogen s. 244 ff. og 473, note 5).

4. Daniels erstatningskrav (25.000 kr.)

Tabet er opstået, fordi arbejdsgiveren Daniel har måttet undvære Carl i 4 uger. Hovedreglen er, at det (også for så vidt angår personskade) kun er den umiddelbart skaderamte, der er berettiget til erstatning (Lærebogen s. 370). Daniel har således intet erstatningskrav (Lærebogen s. 31 og 370 ff.). (EAL § 17, stk. 2, finder ikke anvendelse i denne situation, eftersom Daniel ikke har udbetalt sygeløn til Carl) (Lærebogen s. 420 f.).

»Lærebogen« er: *Bo von Eyben og Helle Isager: Lærebog i erstatningsret*, 9. udgave (2019).